

ÖTLETTÁR

Érsok Nikoletta Ágnes

ANYANYELV ZENÉVEL

Az idegen nyelvek tanításában kedveltek és eredményesek azok az órák, melyeken egy-egy régi vagy új sláger szövegét dolgozzák fel a diákok. Az óra hangulatának javítása, a diákok motiválása mellett a dalszövegek a hozzájuk kapcsolódó feladatok típusaitól függően alkalmasak többek között a szókincs, a kiejtés és a szövegértés, sőt a koncentrációs készség fejlesztésére is. Ezek a magyar nyelvi tanulmányok céljai között is szerepelnek. Miért ne hallgathatnánk hát slágereket az anyanyelvi órákon is?

A magyar nyelvi tananyag legtöbb témakörének tanítása során sikerrel alkalmazható ez a módszer. A hangtörvények témaköréhez kapcsolódva például a Republic együttes egyik dalát használtam fel a tanórán (lásd lejjebb). Leírtam a dal szövegét, úgy, hogy bizonyos szavakat kihagytam. (A hiányzó szavak helyét vízszintes vonallal jeleztem. A szöveg szerkesztésénél ügyeltem arra, hogy elegendő hely maradjon a szavak beírásához.) Az órán tehát valamennyi diák megkapja a „lyukas” szöveg egy-egy másolatát. A feladatuk az, hogy a dal hallgatása során pótolják a szöveg hiányzó szavait. (A hiányzó szavak számától és a dal tempójától függően többször is meghallgatható a zeneszám.) Ezt követően a beírt szavakra vonatkozó feladatokat kapnak a tanulók. Ilyen feladatok lehetnek például:

- a szavak csoportosítása helyesírási alapelvek szerint;
- a szavak csoportosítása a bennük érvényesülő hangtörvények szerint;
- a szavak csoportosítása szófajok szerint, majd annak megfigyelése, milyen mondatrész szerepét töltik be adott szófajú szavak.

A feladat célja egyszerűen az is lehet, hogy ellenőrizzük, bizonyos szavakat helyesen írtak-e le a diákok. A meghallgatást és kiegészítést ez esetben a szavak táblán való rögzítése követheti.

A dalt azonban – elsősorban a fiatalabb korosztálynál – másképp is feldolgozhatjuk. A módszernek ebben a változatában a diákok nem kapják meg a dal szövegét, csak egy-egy szót, kis táblácskákra írva. A szavakat összekeverjük, a gyerekek húznak belőlük. A dal hallgatása közben az, aki hallja a saját szavát, feláll, és kimegy a táblához. Ily módon egy sort alkothatnak a gyerekek, de például az egy-egy szakaszba tartozó szavakat húzó gyerekek egy-

egy csoporttá is alakulhatnak. A táblácskákra írt szavak a tanóra tananyagától és céljától függően többféleképpen felhasználhatóak:

- A táblánál különböző (például a fent említett) szempontok szerint csoportosíthatóak.
- Ha a kiosztott szavak teljes mondat(ka)t alkotnak, a mondathoz kapcsolódó megfigyeléseket, elemzéseket végezhetnek rajtuk a diákok.
- A dal tartalmához, hangulatához kapcsolódó vagy azzal ellentétes tartalmú szóbeli szöveget alkothatnak a tanulók úgy, hogy a kiválasztott szavakat, mondatokat fel kell használniuk a szövegalkotás során.
- A dal tartalmát a tanulóknak más műfajú szöveg segítségével kell visszaadniuk. (Ez utóbbi két esetben célszerű a dalszöveg kulcsszavait kiválasztani.)

Függetlenül attól, hogyan dolgozzuk föl egy-egy dal szövegét a tanórán, házi feladatként célszerű a dalhoz kapcsolódó írásbeli szövegalkotási feladatot adni tanulóinknak. A „sláger-technika” megfelelően kiválasztott és előkészített dalszöveggel életkortól és tananyagtól függetlenül alkalmazható.

Álljon itt egy példa a „sláger-technika” alkalmazására. Az alább olvasható dalszövegben az aláhúzott szavak a szöveg kiosztásakor hiányoznak. A dal meghallgatása és a szavak pótlása után a diákok csoportosítják a beírt szavakat, aszerint hogy milyen hangtörvény érvényesül bennük. Ha a szavakat táblázatban kell elhelyezni, a hiányzó helyekre önállóan találhatnak ki példát a tanulók. A feladat lehetővé teszi azt is, hogy felhívjuk a diákok figyelmét arra, hogy a hangtörvények nem csupán a szóhatáron belül érvényesülhetnek.

A Jégbüfé előtt talpig feketében

Dórácska áll egy fagylalttal kezében.

Ki tudja mire vár, ilyen nagy hidegben

A Jégbüfé előtt talpig feketében.

A hetes busz megáll, valaki felszáll.

Eper ízű a fagylalt és szereti nagyon a lány.

Képzeld el, hogy egy olyan, egy ugyanolyan este van,
a madárjós nevet, kinevetem önmagam.

Részt veszek most éppen egy végzetes vakáción,
itt minden megtörténhet, ez egy komédia-tragikum.

|| : A hetes busz megáll, valaki felszáll.

Eper ízű a fagylalt és szereti nagyon a lány. : ||

A Párisi udvar zárva, mert a Párisi udvar szép.

Azért széles a folyó, mert nagyon hosszú a híd.

Nagyon csendesek most az utcák, csendesek nagyon a léptek

Valami semleges hajón utazni szeretnék nélküled s érted.

A hetes busz megáll, valaki felszáll.

Eper ízű a fagylalt és szereti nagyon a lány.